

Ìwé Dániẹ̀lì - Nọmbà Ọgọta

Àdúrà Dániẹ̀lì àti Àsírí Ijọba Keje: Ifihàn Ojọ Ikeyin

Jeff Pippenger

2024-01-24

Nínú orí ketadínlógún àti ketadínlógún ti Ifihàn, ángẹ̀lì kan mú iran idájó ijọ papacy wá fún Jóhánù. Nínú àlàyé ipínín idájó ikeyin rẹ̀, a sàfihàn àwọn ijọba ti àsọtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì.

Èyí sì ni ọkàn tí ó ní ogbón. Àwọn orí méje náà ni òkè méje, lórí èyí tí obinrin náà jókòó. Àwọn ọba méje sì wà: márùn-ún ti şubú, ọkan sì wà, èkejì kò tii dé; nígbà tí ó bá sì dé, ó gbòdò dúró fún igbà diẹ̀. Eranko náà tí ó ti wà, tí kò sì sí nísinsin yií, àní òun ni èkejọ, ó sì jẹ̀ ti àwọn méje náà, ó sì ní lẹ́ sí iparun. Ifihàn 17:9–11.

Wọn ti gbé Johanu nípa ẹ̀mí lẹ́ sí ọdún 1798, níbi tí a ti kó ọ pé àwọn orí méje lórí eranko tí ó gbé obinrin pòopù náà jẹ ọba méje. Oba kan tùmò sí ijọba kan, àti pé ijọba kan pẹ̀lú jẹ orí kan nínú àsọtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì. Ní ọdún 1798, ijọba márùn-ún ti şubú, ọkan sì ní ẹ̀ àkóso nígbà náà. Ijọba keje kan sì wà ní ojọ iwájú, a sì şojú rẹ̀ nípa ọba mewaá. Lẹ́yìn náà a sì sọ fún Johanu pé ijọba keje ni eranko pòopù náà, èyí tí ó jẹ̀ ti àwọn méje náà. Ijọba pòopù ni ijọba karùn-ún, ó sì ti gba ogbé ikú; nítorí náà, nígbà tí a bá mú ogbé ikú rẹ̀ lára dá, nígbà náà ni ó di orí keje, èyí tí ó jẹ̀ ti àwọn méje náà.

Nínú Dániẹ̀lì orí keji, àwọn ijọba mērin àkókó ni Babiloni, Mēdò-Pérsiá, Gírìsì àti Róòmù. Àwọn ijọba gidì mērin wōnyí tūn dúró fún àwọn ijọba ẹ̀mí mērin, àti pé ní ipapọ̀ wōn ni wōn fi ní dá àwọn ọba méje, tàbí àwọn orí, tí Ifihàn orí ketalá [seventeen] sọ di mímò, nítorí Jèsù máa ní fi ibèrè ohun kan şapẹ̀júwe ọpin ohun kan. Dániẹ̀lì orí keji ni àkókó itọkasi sí àwọn ijọba inú àsọtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì, Ifihàn orí ketalá [seventeen] sì ni ikeyin; nítorí náà wōn gbòdò fara mó ara wōn, nítorí Ọlọrun kí í yí padà.

Ijọba karùn-ún tí ó ti şubú ní ọdún 1798 ni Bábílónì ti ẹ̀mí, iyẹn ijọpápà. Ijọba kẹfà tí ó wà ní agbára ní ọdún 1798 ni ijọba oniwo méji tí a ti şe àpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ ijọba oniwo méji ti àwọn Mídì àti Pérsia. Ijọba keje, tí ó ní àwọn ọba mewaá, tí kò tii dé ní ọdún 1798, ni ijọba agbáyé kan şoşo, tí a ti şe àpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ Gírìsì, ijọba agbáyé kan şoşo ti Alekisándà Nílá. Orí keje, eni tí ó jẹ ọkan nínú àwọn méje, ni ijọba karùn-ún tí ó ní ogbé ikú, şugbón tí ó tūn yè nígbà tí a mú ogbé ikú náà lára dá.

Idájó agbèrè nílá náà şẹ̀lẹ̀ ní “wákàtí” isoro ọfin ojọ Àikú, iyẹn ni àkókò kan tí ó bèrè pẹ̀lú ọfin ojọ Àikú ní Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà, tí ó sì ní bá a lẹ́ nínú itàn títi àkókò idánwò èniyan yóò fi parí. Nínú “wákàtí” náà, èyí tí a fi mó nínú Dániẹ̀lì gẹ́gẹ̀ bí “ojọ̀ àwọn ọba wōnyí,” Ọlọrun yóò gbé ijọba Rẹ̀ kalẹ̀. Nínú “wákàtí” náà ni a ti ní tú ọjọ̀ ikeyin náà jáde.

“Ọjọ̀ ikeyin ní bọ sóri àwọn tí wōn mó—nígbà náà gbogbo wōn yóò sì gbà á gẹ́gẹ̀ bí igbà àtẹ̀lewó.”

“Nígbà tí àwọn ángẹ̀lì m̀erín bá tú ìdimọ̀ wọn sílẹ̀, Kristi yòò dá ijọba Rẹ̀ kalẹ̀. Kò sí ẹ̀ni tí yòò gba òjò ikẹ̀yìn bí kò ẹ̀ àwọn tí ń ẹ̀ gbogbo ohun tí wọn lè ẹ̀.” Spalding and Magan, 3.

Ìtújàde òjò ikẹ̀yìn jẹ̀ ilọ̀sìwájú ní itẹ̀sìwájú, nítorí ó bá idájọ̀ mu, idájọ̀ náà sì jẹ̀ ilọ̀sìwájú ní itẹ̀sìwájú. Àwọn Millerite mò pé wọn ń gbé ní eṣẹ̀ àwòrán náà nínú Dániẹ̀lì orí kejì. Wọn gbà pé Róòmù ni ijọba ayé ikẹ̀yìn, wọn sì tọ̀, sùgbọ̀n òye wọn ní ààlà.

“Àwọn ojọ̀ àwọn ọ̀ba wònyí,” ẹ̀lẹ̀ nínú itàn ijọba Róòmù, sùgbọ̀n kì í ẹ̀ itàn Róòmù abòrìṣà tàbí Róòmù pòòpù, ó jẹ̀ itàn Róòmù òde-òní. Àwọn Millerite fi Róòmù abòrìṣà àti Róòmù pòòpù kà sí ijọba kan ṣoṣo, àti ní sísẹ̀ bẹ̀ẹ̀ wọn lo eṣẹ̀ kan láti inú iwé Ezekielì nípa ọ̀ba ikẹ̀yìn ti Júda (Sedekiah), láti gbé òye wọn ró.

Ìwo náà, iwọ̀ aláimọ̀, ọ̀ba aláìṣòdodo ti Ísírẹ̀lì, ẹ̀ni tí ojọ̀ rẹ̀ ti dé, nígbà tí àìṣedéédé yòò dé òpin, báyií ni Oluwa Ọ̀lọ̀run wí; Yọ̀ adé orí kúrò, sì gba adé ijọba kúrò: èyí kì yòò rí bẹ̀ẹ̀ mò: gbé ẹ̀ni tí ó wà ní isàlẹ̀ ga, sì rẹ̀ ẹ̀ni tí ó wà ní gíga sílẹ̀. Èmi yòò wó ọ̀ lulẹ̀, wó ọ̀ lulẹ̀, wó ọ̀ lulẹ̀: kò sí ní sí mò, títí ẹ̀ni tí ó ní ẹ̀tọ̀ sí i yòò fi dé; Èmi yòò sì fi í fún un. Hesekieli 21:25–27.

Láti ọ̀wọ̀ Sédékíyà ni ijọba m̀eta yòò wà tí a óò “yi padà,” tí yòò sì darí sí Kristi, ẹ̀ni tí “ẹ̀tọ̀ rẹ̀ jẹ̀,” láti ẹ̀kòso. Bábílónì, Médò-Pérsia àti Gírìkì ni a óò ṣubú gbogbo wọn títí di ijọba Róòmù; àti ní àsikò itàn ijọba kẹ̀rìn yẹ̀n ni Kristi yòò wá, yòò sì gbé ijọba kalẹ̀. Ó ẹ̀ gan-an bẹ̀ẹ̀.

“Nínú gbogbo àwọn tí wọn ń yára mú orílẹ̀-èdè náà lọ sí iparun, Sedekiah ọ̀ba wọn ni ó ẹ̀ pàtàkì jùlọ̀. Ní fífí gbogbo imòrán Olúwa tí a fi ọ̀wọ̀ àwọn wòlì fún un sílẹ̀ pátápátá, ní gbígbàgbé gbèsè idúpẹ̀ tí ó jẹ̀ Nabukadinesari, ní rú ibúra mí mó isòtítọ̀ rẹ̀ tí ó ti bú ní orúko Olúwa Ọ̀lọ̀run Ísírẹ̀lì, ọ̀ba Júda ẹ̀tẹ̀ sí àwọn wòlì, sí ẹ̀ni tí ó ẹ̀ rere fún un, àti sí Ọ̀lọ̀run rẹ̀. Nínú asán ogbọ̀n ara rẹ̀ ni ó yíjú sí ọ̀dọ̀ ọ̀tá àtíjọ̀ ilọ̀sìwájú Ísírẹ̀lì fún iranlọ̀wọ̀, “ní fífí àwọn aṣojú rẹ̀ rànṣẹ̀ sí Ejiḃiti, kì wọn lè fún un ní ẹ̀ṣin àti ọ̀pọ̀ èniyàn.”

“ ‘Sé yòò ẹ̀ṣẹ̀yọ̀rì bí?’ ni Olúwa béèrè nípa ẹ̀ni tí ó fi bẹ̀ẹ̀ hùwà ikà sí gbogbo igbékẹ̀lé mí mó; ‘sé yòò bó lówọ̀ ẹ̀ni tí ń ẹ̀ irú ǹkan bẹ̀ẹ̀? tàbí yòò ha lè rú májẹ̀mú, kì a sì gbà á là? Bí mo ti wà láàyè, ni Olúwa Ọ̀lọ̀run wí, nítòótọ̀ ní ibi tí ọ̀ba tí ó fi í jẹ̀ ọ̀ba ń gbé, ẹ̀ni tí ó kẹ̀gàn ibúra rẹ̀, tí ó sì rú májẹ̀mú rẹ̀, àní pẹ̀lú rẹ̀ ní ààrín Bábílónì ni yòò kú. Bẹ̀ẹ̀ ni Fáraò pẹ̀lú ogun alágbára rẹ̀ àti ọ̀pọ̀ èniyàn rẹ̀ kì yòò ẹ̀ ohunkóhun fún un nínú ogun: ... níwòntí bí ó ti kẹ̀gàn ibúra nípa ríru májẹ̀mú, nígbà tí, wò ó, ó ti fi ọ̀wọ̀ rẹ̀ fún un, tí ó sì ti ẹ̀ gbogbo ǹkan wònyí, òun kì yòò bó lówọ̀.’ Ísíkíẹ̀lì 17:15–18.

“Ojọ̀ isíro ikẹ̀yìn ti dé bá ‘aláimọ̀, ọ̀mọ̀-aládé búburú’ náà. ‘Yọ̀ adé-òrí náà kúrò,’ ni Olúwa pàṣe, ‘kì o sì bó adé náà kúrò.’ Kì yòò di igbà tí Kristi tikára Rẹ̀ yòò fi gbé ijọba Rẹ̀ kalẹ̀ ni a ó tún jẹ̀ kì Júda ní ọ̀ba. ‘Èmi yòò wó ó lulẹ̀, wó ó lulẹ̀, wó ó lulẹ̀,’ ni àṣẹ̀ Ọ̀lọ̀run nípa itẹ̀ ilé Dáfídi; ‘kò sí ní sí mò, títí ẹ̀ni tí ó ní ẹ̀tọ̀ sí i yòò fi dé; Èmi ó sì fi í fún Un.’ Ezekielì 21:25–27.” Wòlì àti Àwọn Ọ̀ba, 450, 451.

Miller tọ̀, sùgbọ̀n òye rẹ̀ ní ààlà, nítorí ijọba tí Kristi dá sílẹ̀ nígbà tí ó rìn láàrín èniyàn, kì í ẹ̀ ijọba ayé ikẹ̀yìn. Ọ̀ba m̀erín sì ń bẹ̀ lẹ̀yìn ijọba Romu àwọn keferi. Síbẹ̀, Kristi dá ijọba “oore-òfẹ̀” sílẹ̀ lórí àgbélébùú, sùgbọ̀n a kò dá ijọba náà sílẹ̀ ní ojọ̀ àwọn ọ̀ba m̀ewáà ti Ifihàn m̀etalá-dín-lógún, bẹ̀ẹ̀ ni a kò sì dá a sílẹ̀ ní àkókò òjò ikẹ̀yìn. Ijọba tí Kristi yòò dá sílẹ̀ ní ojọ̀ ikẹ̀yìn ni ijọba “ògo” rẹ̀. Sister White sọ̀rò ní tààrà nípa àwọn ijọba méjèjè wònyí.

Àwọn Millerite lóye pé Kristi dá ijoba kan silẹ̀ ní igbà itàn ijoba kẹrin, wọn sì tọ́ nínú èyí, sùgbón imọ́ wọn ní ààlà. Nínú itàn ijoba kẹrin, Kristi gbé ijoba “oore-òfẹ́” kalẹ̀, àti nínú itàn ijoba kejo, Ó gbé ijoba “ògo” Rẹ̀ kalẹ̀. Nínú itàn nàá tí Ó ti gbé ijoba “oore-òfẹ́” kalẹ̀, a da Èmí Mímọ́ silẹ̀ ní Pentikosti. Pentikosti jẹ́ àpẹẹrẹ̀ itújáde òjò àiṣe, nínú itàn nàá níbi tí Ó ti ní gbé ijoba “ògo” Rẹ̀ kalẹ̀.

Ìhìnrere Pentikosti ni ihìnrere àjínde gidi ti Kristi. Ihìnrere òjò ikeyin, ní ti apá kan ó kéré tán, ni ihìnrere àjínde àpẹẹrẹ̀ tí àlọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ nàá sojú, pé ekejo nínú àwọn méje, èyí tí ó ẹ̀ ní inu ẹranko nàá, àti pẹ̀lú àwọn iwo méjì ti ẹranko ilẹ̀ nàá. Ijoba kẹrin àti ijoba kejo ni ibi tí Kristi ti fi ijoba Rẹ̀ kalẹ̀.

“Ìkẹde tí àwọn ọmọ-ẹ̀yìn nàá ti ẹ̀ ní orúkọ Olúwa jẹ́ òtítọ́ pátápátá ní gbogbo ọ̀nà, àwọn iṣẹ̀lẹ̀ tí ó sì ní tọ́ka sí tí ní ẹ̀lẹ̀ ní àkókò nàá gan-an. ‘Àkókò nàá pé, ijoba Olórún sì ti sún mólẹ̀,’ ni iránsẹ̀ wọn. Ní òpin ‘àkókò nàá’—ogóta-mésàn-án ọ̀sẹ̀ inu Dániẹ̀lì 9, tí yóò fi dé ọ̀dọ̀ Mèsáyà, ‘Eni A Fi Òróró Yàn’—Kristi ti gba ifiyámi Èmí lẹ̀yìn iribomi Rẹ̀ láti ọ̀wọ̀ Jòhánù ní Jordani. Àti pé ‘ijoba Olórún’ tí wọn ti kẹde pé ó ti sún mólẹ̀ ni a fi ikú Kristi múlẹ̀. Ijoba yìi kí í ẹ̀, gégé bí a ti kọ́ wọn láti gbàgbọ̀, ijoba ayé kan. Bẹ́ẹ̀ ni kí í ẹ̀ ijoba ojo iwájú nàá, aláilẹ̀kú, tí a óò fi dúró nígbà tí ‘ijoba àti àṣẹ̀, àti ògo ijoba tí ó wà lábẹ̀ gbogbo ọ̀run, ni a ó fi fún àwọn èniyàn àwọn ẹ̀ni mímọ́ ti Ẹ̀ni Ọ̀gá-ògo Jùlọ;’ ijoba àinípekun nàá, nínú èyí tí ‘gbogbo ijoba yóò máa sìn ín, yóò sì máa gbọ́ tirẹ̀.’ Dániẹ̀lì 7:27. Gégé bí a ti lò ó nínú Bíbẹ̀lì, ọ̀rọ̀ nàá ‘ijoba Olórún’ ni a ní lò láti tọ́ka sí ijoba oore-òfẹ̀ àti ijoba ògo pẹ̀lú. Pọ̀lù mú ijoba oore-òfẹ̀ wá sí iwájú nínú Lẹ̀tá sí àwọn Héberù. Lẹ̀yìn tí ó ti tọ́ka sí Kristi, alábaàrin aláàánú tí ‘ó ní ifaramọ́ sí imọ̀lára àilera wa,’ aposteli nàá wí pé: ‘Nítóri nàá, ẹ̀ jẹ́ kí a fi igboya sún mọ́ itẹ̀ oore-òfẹ̀, kí a lè rí àánú gbà, kí a sì lè rí oore-òfẹ̀.’ Héberù 4:15, 16. Itẹ̀ oore-òfẹ̀ dúró fún ijoba oore-òfẹ̀; nítóri wíwà itẹ̀ tùmọ́ sí wíwà ijoba. Nínú púpọ̀ nínú àwọn ọ̀we Rẹ̀, Kristi lò ọ̀rọ̀ nàá ‘ijoba ọ̀run’ láti tọ́ka sí iṣẹ̀ oore-òfẹ̀ Olórún lóri ọ̀kàn èniyàn.”

“Nítóri nàá, itẹ̀ ògo nàá dúró fún ijoba ògo; a sì tọ́ka sí ijoba yìi nínú ọ̀rọ̀ Olùgbàlá pé: ‘Nígbà tí Ọ̀mọ̀ èniyàn yóò wá nínú ògo Rẹ̀, àti gbogbo àwọn àngẹ̀lì mímọ́ pẹ̀lú Rẹ̀, nígbà nàá ni yóò jókòò lóri itẹ̀ ògo Rẹ̀: a ó sì kó gbogbo orílẹ̀-èdè jọ síwájú Rẹ̀.’ Mátíù 25:31, 32. Ijoba yìi sì wà ní ojo iwájú. A kí yóò fi ijoba nàá kalẹ̀ títí di igbà ipadàbọ̀ kejì ti Kristi.”

“A dá ijoba oore-òfẹ̀ silẹ̀ lẹ̀sẹ̀kẹ̀sẹ̀ lẹ̀yìn iṣubú èniyàn, nígbà tí a pèsè ètò kan fún iràpadà iran ẹ̀lẹ̀bi. Nígbà nàá ni ó ti wà nínú ètè àti nípasẹ̀ ilé́rì Olórún; àti nípasẹ̀ igbàgbọ̀, àwọn èniyàn lè di ọ̀mọ̀ abẹ̀ ijoba nàá. Síbẹ̀, a kò fi ijoba nàá múlẹ̀ ní tòótọ́ títí di ikú Kristi. Kódà lẹ̀yìn tí Olùgbàlá ti bèrẹ̀ iṣẹ̀-iránsẹ̀ Rẹ̀ lóri ilẹ̀-ayé, nígbà tí àilẹ̀fọ̀kànsìn àti àimoore èniyàn ti mú un rẹ̀, Ó lè ti yí padà kúrò nínú ebo Kalfári. Ní Gẹ̀tísémànì, ife ibànújẹ̀ nàá ní mìnú ọ̀wọ̀ Rẹ̀. Kódà nígbà nàá, Ó lè ti nu òógùn èjẹ̀ kúrò lójú-orí Rẹ̀, kí Ó sì fi iran ẹ̀lẹ̀bi silẹ̀ láti ẹ̀gbé nínú ẹ̀sẹ̀ wọn. Bí Ó bá ti ẹ̀ bẹ̀, kò ní sí iràpadà fún àwọn èniyàn tí wọn ṣubú. Sùgbón nígbà tí Olùgbàlá fi ẹ̀mí Rẹ̀ lélẹ̀, tí Ó sì fi ẹ̀mí ikeyin Rẹ̀ ké pé, ‘Ó parí,’ nígbà nàá ni imúṣẹ̀ ètò iràpadà di ohun tí a dájú. A fidí ilé́rì igbàlá tí a ẹ̀ fún tọ̀kọ̀taya ẹ̀lẹ̀sẹ̀ ní Èdẹ̀nì múlẹ̀. Nígbà nàá ni a dá ijoba oore-òfẹ̀ nàá, tí ó ti wà tẹ̀lẹ̀ nípasẹ̀ ilé́rì Olórún, silẹ̀.”

“Nítóri nàá ikú Kristi—iṣẹ̀lẹ̀ nàá gan-an tí àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn ti ka sí iparun àinípekun ti irètí wọn—ni ohun tí ó mú un dájú títí láé. Bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé ó ti mú idààmú líle bá wọn, òun nàá ni òkè ẹ̀rì tí ní fi hàn pé igbàgbọ̀ wọn ti tọ́. Iṣẹ̀lẹ̀ tí ó kún wọn fún ọ̀fọ̀ àti irètí pípa ni òun nàá tí ó sì ilẹ̀kùn irètí silẹ̀ fún gbogbo ọ̀mọ̀ Adamu, àti nínú rẹ̀ ni iyè ojo iwájú àti ayọ̀ àinípekun ti gbogbo àwọn olóòótọ́ Olórún ní gbogbo iran ti dá lóri.”

“Àwọn ètè àánú aláilópin n dé ibi imúşę wọn, àní nípasẹ̀ idààmú àwọn ọmọ-ẹ̀yìn nàà. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé a ti fi oore-òfẹ̀ àti agbára ẹ̀kọ̀ Rẹ̀ tí í ẹ̀ ti Ọ̀lórún gba ọ̀kàn wọn, Èni tí ó ‘sọ̀rọ̀ gégẹ̀ bí èniyàn kan kò tii sọ̀rọ̀ rí,’ síbẹ̀, a dápọ̀ mọ̀ wúrà mímọ̀ ifẹ̀ wọn sí Jesu ní irin aláiniye igbéraga ayé àti àwọn ifẹ̀-ọ̀kàn imotara-eni-nikan. Àní nínú iyàrà Ìrẹ̀kojá, ní wákàtí ọ̀lọ̀lá yẹn nígbà tí Olúwa wọn ti n wọ inú òjìjì Gẹ̀tisémani, ‘àriyànjiyàn si bèrẹ̀ láàárín wọn, èwo nínú wọn ni a ó kà sí èni tí ó tóbi jù lọ.’ Luku 22:24. Ìrírán wọn kún fún itẹ̀, adé, àti ògo, nígbà tí níwájú wọn gan-an ni itijú àti irora ogbà nàà, ilé idájọ̀, àti agbélébùú Kalfàri wà. Igbéraga inú ọ̀kàn wọn, ongbẹ̀ wọn fún ògo ayé, ni ó mú wọn dì mọ̀ ẹ̀kọ̀ ẹ̀ké tí àkókò wọn pẹ̀lú ifaradà líle bẹ̀, tí wọn sì kò láti kíyẹ̀ sí àwọn ọ̀rọ̀ Olùgbàlà tí n fi irú ijọba Rẹ̀ tòótọ̀ hàn, tí ó sì n tọ̀ka síwájú sí irora àti ikú Rẹ̀. Àti pé àwọn àşise wònyí yorí sí idánwò nàà—lílá gan-an şùgbón tí ó ẹ̀ pàtàkì—èyí tí a jẹ̀ kí ó wá fún itonisonà wọn. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn ọmọ-ẹ̀yìn nàà ti şàlàyé itumò iròyìn wọn ní ọ̀nà tí kò tọ̀, tí wọn sì ti kuna láti rí ohun tí wọn n retí ẹ̀, síbẹ̀ wọn ti wàású ikilọ̀ tí Ọ̀lórún fi fún wọn, Olúwa yóò sì san ẹ̀san fún igbàgbọ̀ wọn, yóò sì fi ọ̀lá fún igbòrán wọn. Wọn ni a ó fi işẹ̀ ikéde ihinrere ògo ti Olúwa wọn tí ó jí didẹ̀ lé lówọ̀ sí gbogbo orílẹ̀-èdè. Ó jẹ̀ láti mú wọn pèsè fún işẹ̀ yi ni a ẹ̀ jẹ̀ kí irírí tí ó dàbí èni pé ó korò tó bẹ̀ wá bá wọn.” The Great Controversy, 347, 348.

Nínú iwé Ìfihàn, “ọ̀kàn tí ó ní ogbón” n ka “nombà èniyàn kan,” ó sì mọ̀ pé “èni nàà” pẹ̀lú ni ijọba kejo, tí ó jẹ̀ ti àwọn méje. “Ọ̀kúnrin ẹ̀şẹ̀” ni orí ijọba kejo tí n şakóso lórí àwọn oba àti àwọn oníşòwò ayé, àwọn tí àwọn ijo méje darapọ̀ mọ̀ láti yera fún ẹ̀gàn inúnibini, àti èni tí ó jókòo lórí omi púpọ̀.

Ó sì wí fún mi pé, Àwọn omi tí iwọ̀ rí, níbi tí aşewó nàà jókòo sí, àwọn èniyàn ni, àti ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn, àti àwọn orílẹ̀-èdè, àti àwọn ahon. Ìfihàn 17:15.

“Ọ̀kúnrin ẹ̀şẹ̀” n şakóso lórí ayé işèlú, ti owó, ti ẹ̀sin, àti ti ilú, àti lórí gbogbo èniyàn, àfi àwọn tí wọn ti gba işẹ̀gun lórí ẹ̀ranko nàà, àti àwòrán rẹ̀, àmi rẹ̀ àti nombà orúko rẹ̀.

Mo sì rí bí i Ọ̀kun Dígi kan tí a da pọ̀ mọ̀ iná; àti àwọn tí wọn ti şẹ̀gun ẹ̀ranko nàà, àti àwòrán rẹ̀, àti àmi rẹ̀, àti nombà orúko rẹ̀, wọn dúró lórí Ọ̀kun Dígi nàà, wọn sì ní àwọn háàpù Ọ̀lórún. Wọn sì n kọ̀ orin Mósè, iránşẹ̀ Ọ̀lórún, àti orin Ọ̀dọ̀-Àgùntàn nàà, pé, Títóbi, iyanu sì ni işẹ̀ rẹ̀, Olúwa Ọ̀lórún Olódùmarè; òdodo àti òtítọ̀ ni ọ̀nà rẹ̀, iwọ̀ Oba àwọn èniyàn mímọ̀. Ìfihàn 15:2, 3.

Àwọn “ọ̀lọ̀gbón” tí wọn lóye “ibísí imọ̀,” nígbà tí a bá tú Ìfihàn Jesu Kristi sílẹ̀, ni àwọn tí wọn ní “òye” tí wọn sì “ka nombà ẹ̀ranko nàà: nítorí pé nombà èniyàn ni í ẹ̀; nombà rẹ̀ sì jẹ̀ ọ̀dúnrún mērindínlógórin [666].” “Òye” nàà dúró fún apa kan nínú ilànà idánwò igbésẹ̀ mēta tí ó máa n şelẹ̀ nígbà gbogbo tí Jesu bá tú àşotẹ̀lẹ̀ kan sílẹ̀. Ìdì níyí tí a fi şakíyèsí pé wọn ti “borí” “nombà orúko rẹ̀.”

Láti rí işẹ̀gun gbà ni láti kojá idánwò kan, àwọn tí wọn sì jẹ̀ “ọ̀lọ̀gbón” tí wọn “ní òye” ni wọn gba işẹ̀gun tí ó ní í ẹ̀ pẹ̀lú nombà 666, ẹ̀şẹ̀ nàà sì tún fi hàn pé àwọn ijọba méjo wà, àti pé ẹ̀kejo jẹ̀ nínú àwọn méje. “Àşírí” nàà ni a şapẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú Dániẹ̀lì orí kejì, nítorí àdúra Dániẹ̀lì ni láti lóye “àşírí” nàà. Ìşípáyá pé àwọn ijọba méjo wà, àti pé ijọba ẹ̀kejo jẹ̀ ti àwọn méje, àti pé nombà ijọba nàà ni 666, ni àşírí tí a şàfihàn pé Dániẹ̀lì rí gbà nípasẹ̀ àdúra rẹ̀, Dániẹ̀lì sì dúró fún “ọ̀lọ̀gbón” Ọ̀lórún ní àwọn ojú ikẹyin.

Dániẹ̀lì ẹ̀jọ́jọ́ àwọn “ọ̀lọ̀gbọ̀n” ẹ̀gbà ẹ̀kẹ̀yìn tí àşírí Dániẹ̀lì mẹ̀jì tí şí sılẹ̀ fún, àti pé àşírí nàà ni ẹ̀şípaya pé ẹ̀tọ̀kasí ẹ̀kẹ̀yìn àti àkọ̀kọ́ sí àwọn ẹ̀jọ̀ba nínú àşọtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì ní pé ẹ̀jọ̀ba mẹ̀jọ̀ wà nínú ẹ̀re nàà. Ẹ̀şípaya yẹ̀n ń gbé ọ̀ye àwọn ọ̀mọ̀ ẹ̀gbẹ̀ Millerite nípa Dániẹ̀lì orí keji ró, şùgbọ̀n ó ń tòn ní ẹ̀mọ̀lẹ̀ tó pọ̀ sí i ní ẹ̀gbà mẹ̀wàà, nígbà tí a bá ti mò ọ̀n. Ẹ̀tànran rẹ̀, níwọ̀n bí ó ti pọ̀ sí i ní ẹ̀gbà mẹ̀wàà, şọ̀jú ẹ̀dánwò kan tí àwọn “ọ̀lọ̀gbọ̀n” ń şẹ̀gun, nítorí pé ẹ̀jọ̀ba keji tí ó jẹ̀ nínú àwọn mẹ̀je, nàà ni pẹ̀lú ẹ̀jọ̀ba kefa tí ó jẹ̀ ẹ̀şọ̀kan alápa mẹ̀ta ti dragoni, ẹ̀ranko nàà, àti wọ̀lù ẹ̀ké. Gẹ̀gẹ̀ bí ẹ̀bẹ̀, dragoni, ẹ̀ranko nàà, àti wọ̀lù ẹ̀ké jẹ̀ gbogbo wọ̀n ni ẹ̀jọ̀ba kefa, wọ̀n sì jọ şọ̀jú 666.

A dán Nebukadnessari wò nípa ẹ̀şípaya Daniẹ̀lì orí keji, ó sì kùnà nínú ẹ̀dánwò nàà. Nínú Daniẹ̀lì keji, Daniẹ̀lì dúró fún àwọn “ọ̀lọ̀gbọ̀n” tí wọ̀n borí ẹ̀dánwò àşírí ẹ̀re nàà. Nebukadnessari nínú orí kefa dúró fún àwọn ẹ̀niyàn búburú tí wọ̀n kùnà nínú ẹ̀dánwò kan nàà pátápátá. Nebukadnessari, gẹ̀gẹ̀ bí ọ̀ba àkọ̀kọ́ ti ẹ̀jọ̀ba àkọ̀kọ́, dúró fún ọ̀ba ẹ̀kẹ̀yìn ti ẹ̀jọ̀ba ẹ̀kẹ̀yìn. Nítorí nàà, ó dúró fún “ọ̀kùnrin ẹ̀şẹ̀,” ọ̀kùnrin àşọtẹ̀lẹ̀ nàà tí àwọn ẹ̀jọ̀ mẹ̀je mú gígẹ̀. A dá ẹ̀niyàn ní ojú kefa, nítorí nàà nọ̀mbà mẹ̀fa ni nọ̀mbà aráyé. Nọ̀mbà Nebukadnessari jẹ̀ mẹ̀fa. Nebukadnessari kùnà nínú ẹ̀dánwò nọ̀mbà 666, ó sì şe aşọ̀jú àwọn ẹ̀niyàn búburú ti ojú ẹ̀kẹ̀yìn. Gẹ̀gẹ̀ bí ààmì ọ̀kùnrin ẹ̀şẹ̀, nọ̀mbà rẹ̀ jẹ̀ mẹ̀fa.

Nebukadnessari ọ̀ba şe ẹ̀re kan ti wúra, gígá rẹ̀ jẹ̀ ọ̀gọ̀ta ẹ̀gbọ̀nwọ̀, àti fifẹ̀ rẹ̀ jẹ̀ mẹ̀fa ẹ̀gbọ̀nwọ̀: ó sì gbé e dúró ní pẹ̀tẹ̀lẹ̀ Dura, ní ipínlẹ̀ Babeli. Daniẹ̀lì 3:1.

Àwòrán wúra nàà ga tó ọ̀gọ̀ta ẹ̀gbọ̀nwọ̀, iwọ̀n rẹ̀ sì jẹ̀ mẹ̀fa ẹ̀gbọ̀nwọ̀, a sì şe é nípasẹ̀ Nebukadnessari, ẹ̀ni tí nọ̀nbà rẹ̀ jẹ̀ mẹ̀fa. A gbé àwòrán nàà didẹ̀ nínú ẹ̀şọ̀tẹ̀ sí ẹ̀mọ̀lẹ̀ àwòrán inú orí keji, àti pé àpẹ̀júwe mẹ̀ta-ọ̀nà ti àwòrán nàà, nígbà tí o bá lóye pé nọ̀nbà Nebukadnessari jẹ̀ mẹ̀fa, dà bí mẹ̀fa, mẹ̀fa, mẹ̀fa.

A ó tẹ̀şiwájú nínú ẹ̀kẹ̀kọ̀ọ̀ yí nínú àpilẹ̀kọ̀ tí ń bọ̀.

“Èrò láti fi ẹ̀jọ̀ba àgbáyé múlẹ̀ àti ẹ̀dílẹ̀ ọ̀ba kan tí yòò dúró tí tí láé, wù olóyẹ̀ alágbára nàà gidigidi, ẹ̀ni tí àwọn orílẹ̀-èdè ayé kò lẹ̀ dúró níwájú apa ogun rẹ̀. Pẹ̀lú itara tí a bí nínú ẹ̀fẹ̀kúfẹ̀ ẹ̀lópín àti ẹ̀gbẹ̀raga imọ̀tara-ẹ̀ni-nikan, ó wọ̀ ipadẹ̀ pẹ̀lú àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n rẹ̀ lórí bí a şe lẹ̀ mú ẹ̀yí şe. Nígbà tí wọ̀n gbàgbé àwọn ẹ̀tọ̀şónà àgbàyanu ti ipèsè Ọ̀lọ̀run tí ó ní ẹ̀bàşepọ̀ pẹ̀lú alá ẹ̀re nílá nàà; tí wọ̀n sì tún gbàgbé pé Ọ̀lọ̀run Ísírẹ̀lì, nípasẹ̀ ẹ̀ranşẹ̀ Rẹ̀ Dániẹ̀lì, ti ti şàlàyẹ̀ ẹ̀tumọ̀ ẹ̀re nàà ní kedere, àti pé ní ẹ̀bàşepọ̀ pẹ̀lú ẹ̀tumọ̀ yí ni a ti gba àwọn ọ̀lọ̀lá ilẹ̀ ọ̀ba nàà là kúrò nínú ẹ̀kú tí ń fa ẹ̀tíjú; nígbà tí wọ̀n gbàgbé ohun gbogbo bíkọ̀şẹ̀ ẹ̀fẹ̀ wọ̀n láti fi agbára àti ipò gígá tiwọ̀n múlẹ̀, ọ̀ba àti àwọn agbẹ̀nuşọ̀ ẹ̀jọ̀ba rẹ̀ pinnu pé nípa gbogbo ọ̀nà tí ó şe şe ni wọ̀n yòò sapá láti gbé Bábílónì ga gẹ̀gẹ̀ bí ẹ̀ni tí ó ga jùlọ̀, tí ó sì yẹ̀ fún ẹ̀faramọ̀ gbogbo ayé.”

“Àwòrán àpẹ̀rẹ̀ tí Ọ̀lọ̀run fi ti şí ẹ̀te Rẹ̀ payá fún ọ̀ba àti fún àwọn ẹ̀niyàn nípa àwọn orílẹ̀-èdè ayé, ni a ó sì şe báyii kí ó şíşẹ̀ fún ẹ̀gbẹ̀ga agbára ẹ̀niyàn. A ó kọ̀ ẹ̀tumọ̀ Dániẹ̀lì sılẹ̀, a ó sì gbàgbé e; a ó tùmọ̀ ọ̀títọ̀ ní ọ̀dì, a ó sì lò ó ní ọ̀nà tí kò tọ̀. Àmì tí Ọ̀run şe láti şí àwọn ẹ̀şẹ̀lẹ̀ pátàkì ti ojú iwájú payá fún ọ̀kàn àwọn ẹ̀niyàn, ni a ó lò láti dí ẹ̀tánkálẹ̀ imọ̀ tí Ọ̀lọ̀run fẹ̀ kí ayé gbà wólẹ̀. Báyii ni Sátàni, nípasẹ̀ ẹ̀te àwọn ọ̀kùnrin oníkẹ̀kọ̀ò, şe ń wá ọ̀nà láti ba ẹ̀te àtọ̀runwá fún iran ẹ̀niyàn jẹ̀. Ọ̀tá aráyé mò pé ọ̀títọ̀ tí a kò dapọ̀ mò àşíşẹ̀ jẹ̀ agbára tí ó lágbára láti gbàlà; şùgbọ̀n pé nígbà tí a bá lò ó láti gbé ara ẹ̀ni ga àti láti mú ẹ̀ròngbà àwọn ẹ̀niyàn şe, ó di agbára fún ibi.”

“Nínú ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ị̀súra rẹ̀, Nebukadnessari pàşẹ́ kí wọn şe àwòrán ńlá kan ti wúrà, tí ó jọ ẹ̀yí tí a ti rí nínú iran ní àwọn àbùdá rẹ̀ lápapọ̀, àfi nínú ohun kan ọ̀so, eyíni ni ohun ẹ̀lò tí a fi dá a. Bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé wọn ti mọ̀mọ̀ sí àwọn àfihàn ọ̀lọ́lá ńlá ti àwọn orişà keferi wọn, àwọn ará Kaldea kò tii şé rí ohunkóhun rí tí ó lágbara tó bẹ̀ẹ̀ tí ó sì ní ọ́lá ńlá tó bẹ̀ẹ̀ gégé́ bí ẹ̀rè dídán yí, tó ga ní ọ̀gọ́ta igbònwọ̀, tí iwọn rẹ̀ sì jẹ́ mẹ́fà igbònwọ̀. Kì í sì í şé ohun àgbàyanu pé ní ilẹ̀ kan níbi tí ijọ̀sìn ọ̀rişà ti gbilẹ̀ káàkiri, àwòrán ẹ̀lẹ̀wà tí kò sì níye, ní pẹ̀tẹ̀lẹ̀ Dura, tí n sojú ọ̀go Babiloni àti ọ́lá ńlá àti agbára rẹ̀, ni a yà sọ̀tò gégé́ bí ohun ijọ̀sìn. Gégé́ bí ẹ̀yí, ni a şé pèsè fún un, a sì fi àşẹ́ kalẹ̀ pé ní ọ̀jọ̀ iyasímímọ̀ náà gbogbo ẹ̀niyàn gbọ̀dọ̀ fi idúróşinsin gíga jùlọ̀ wọn hàn sí agbára Babiloni nípa fiforíbalẹ̀ níwájú àwòrán náà.” Wòlì àti Àwọn Ọ̀ba, 504, 505.